הכא נמי דאמר ליה לכי שמעת מיפר לה לכי שמע ליפר לה הוא סבר דלמא מטרידנא בעי רמי בר חמא חרש מהו שיפר לאשתו אם תמצא לומר בעל מיפר בלא שמיעה משום דבר מישמע הוא אבל חרש דלאו בר מישמע הוא היינו דר' זירא [6]דאמר רבי זירא [7]כל הראוי לבילה אין בילה מעכבת בו וכל שאין ראוי לבילה בילה מעכבת בו או דלמא ושמע אישה לא מעכב אמר רבא ת"ש ושמע אישה [8]פרט לאשת חרש שמע מינה איבעיא להו בעל מהו שיפר לשתי נשיו בבת אחת אותה דוקא או [9]לאו דוקא אמר רבינא ת"ש [10]ראין משקין שתי סוטות כאחת מפני שלבה גם בחבירתה ר' יהודה אומר [11]לא מן השם הוא זה אלא משום [12]שנאמר [13]והשקה אותה לבדה:

מתני'

דאמר ליה. נשיה לבי שמעינא לנדרה הפר לה: וקפריך **לבי שמע ליפר לה**(ה): **הוא.** הבעל סבר דלמא מיטרידנא: **משום דבר מישמע הוא.** וקרינן ביה ושמע אישה ואדהכי מלי מיפר: **דיינו דר' זירא.** דאמר במסכת מנחות בפ' המנחות והנסכים והכי הוא שאלו שאלה לעילא מדר' יהודה בר אילעאי מנין לאומר הרי עלי ששים ואחד עשרון שמביא ששים בכלי אחד ואחד בכלי אחד והכי תנינן במתני' מתנדב אדם מנחה של ששים עשרון ומביא בכלי אחד ואם אמר הרי עלי ששים ואחד מביא ס' בכלי אחד וא' בכלי ג' פתח ר' יהודה בר אילעאי והתם מפרש כו' ג"ל הרי הוא אומר כל מנחה בלולה בשמן וחריבה אמרה תורה הבא מנחה שיהא בלולה וקיש להו לרבנן דמ' נבלין בכלי אחד ויותר אין נבלין כו' ופריך התם מאי טעמא משום דאין נבלין אלמא דבלילה מעכבת והתנן אם לא בלל כשר ומתרץ רבי זירא כי אמרינן דבלילה [אין] מעכבת בראוי לבילה כגון ששים עשרונים הראוי לבילה אם לא בלל כשר וכל שאין ראוי לבילה כגון ששים ואחד בילה מעכבת ומאחר דאין נבלין אין מביאין. ה"נ גבי מרס כל הראוי לשמוע כגון שאינו מרס בדידיה אין שמיעה מעכבת ובעל מיפר בלא שמיעה ושאינו ראוי לשמיעה כגון מרס שמיעה מעכבת בו ולא מאי מיפר: **או דלמא ושמע אישה לא מעכב.** כלל: **ככם אחת.** בדיבור אחד: **דוקא.** יניח אותה ולא תמיס כגת אחת: **שמי סוטות כאחת.** כשמי כוסות: **שלבה גם בחבירתה.** הואיל ויש (ו) לי חברתה (ז)אחרת מה בכך אם אשתה אני: **והשקה לבדה.** דוהשקה דוקא משמע אחת ולא ב': מתני'

הכא נמי דאמר ליה לכי שמעינא. דאמר ליה לאפוטרופוס כל נדרים שתדור אשתי הפר ותחול הפרתה לכי שמעינא ואפוטרופוס נמי בהאי ליגא אמר לה לאשה מופר לך לכי שמע בעלך אבל אמר לה קמתמה לא דלא עדיף אפוטרופוס מבעל גופיה ובבעל גופיה בעי' דלימא בהדיא מופר לכי שמעינא כדפרישית לעיל: ופרכינן **לכי שמע ליפר לה.** דכיון דסוף סוף לא חיילא הפרה עד ששמע בעל ההיא שעתא ליפר לה איהו גופיה: **סבר דלמא מטרידנא.** ולא אהא זכור להפר נדריה. והתם במסכת נזיר (ד' יב:) פרכינן למאי דמוקמינן התם הא מתניתא כר"מ דאמר שהבעל יכול להפר נדרי אשתו אף על פי שלא חלו למה לי למנויי אפוטרופוס ליפר לה איהו כשילך ומשגיח סבר דלמא אשמעינא לו רחמנא לו מטרידנא ההיא שעתא. ולא"מ ליפר לה איהו השתא וי"ל דלא ניחא ליה להפר נדריה שתדור בעודה אצלו דדלמא נדרה מידי דניחא ליה דתפר ביה. מיהו אכתי קשיא ליפר איהו מהשתא כל נדרים שתדור משעה שילך ועד שיבוא והעלה בלריך עיון. ולי אפשר דבעל חייש דלמא בעינא למיהדר בהפרה זו ואי מיפר הוא מן השתא וכר"א לא מצי הדר ביה וכי ממני אפוטרופוס כל שעתא ושעתא בדידיה הוא דאי בעי למיהדר בשלימותיה דשלים מצי הדר. והך בעיא אע"ג דלא מפשטא הכא מפשטא מבעיין דבסמוך דבעל מיפר בלא שמיעה וכדאפרש עלה בפ"ד: **בעי רמי בר חמא חרש מהו שיפר לאשתו.** חרש המדבר ואינו שומע: **משום דבר מישמע הוא.** וכיון דראוי הוא לשמוע לא מעכב ביה שמיעה. ומתקינן דבחרש מעכבת כי שמיעה מדתניא ושמע אישה פרט לאשת חרש. וכתב הרמב"ן ז"ל דדוקא חרש משום דלאו בר שמיעה הוא אבל אינים דעלמא דבר שמיעה הוא מעכבת ביה וכי ממני אפוטרופוס כל שעתא חרש דניחא ליה לשמיעה מדתניא ושמע אישה פרט לאשת חרש דניחא ליה מדנקט חרש ומשום דאיכא דאי לא מיתא הכי לעיל אמאי לא פשטוה להיא בעיא מהך ברייתא אלא ודאי משום דאיכא לדחויי כדדמינן. מיהו אפילו הכי כיון דקאמר רמי בר חמא אח"ל בעל מיפר בלא שמיעה ומסמיך ליה נמי אדרבי זירא דאמר כל הראוי לבילה אין בילה מעכבת בו משמע דהכי קיי"ל ועוד דפשטייהו דמתני' והך מתניתא דלעיל בהכי רהטי ואע"ג דשנינהו אשנוי לא סמכינן. וכן דעת הרמב"ם ז"ל: **איכעיא להו בעל מהו שיפר לשתי נשיו בכם אחת. אותה דוקא.** ספעמים שחברתה טהורה והיא טמאה וכשתראה חברתה אומרת טהורה אני תגים דעתה ולא תראה להודות ויימחק שם שנכתב בקדושה: **לא מן השם הוא זה.** לא מפני טעם זה אמרו דאין משקין שתי סוטות כאחת אלא משום שנאמר והשקה במפיק ה"א דהוה ליה כאילו כתב והשקה אותה ודרשינן אותה לבדה: **ולענין הלכה** איכא מ"ד דרבינא מדרבנן מוכח לה לבעיין דלא משמע להו אותה דוקא דהא יהבי טעמא מפני שלבה גם בחברתה הלכך נקטינן דבעל מיפר לשתי נשיו כאחת והכי איתא בתוספתא דמכלתין (רפ"ו) בפי' רבי יוסי בר' יהודה ורבי אלעזר בר' שמעון אומרים הפרת נדרים מעת לעת כילד היו על אשתו חמשה נדרים או שהיו לו חמש נשים ונדרו כולן ואמר מופר לכן מופרין מופר לך אינו מופר אלא לה. ואין כן דעת הרמב"ן ז"ל משום דבפ"ק דסוטה (דף ח.) אמרינן דמאן תנא קמא ר' שמעון היא דדרש טעמיה דקרא ומה טעם קאמר מה טעם אותה לבדה מפני שלבה גם בחבירתה אלמא לכולי עלמא דרשינן אותה לבדה וכפ' טרף בקלפי (יומא מג.) נמי אמרינן דאותה דוקא דאמרינן התם אין שותאין שתי פרות כאחת משום שנא' אותה [במדבר יט] ולא אותה ואת חברתה וכיון דבגמרין נקטינן דאותה דוקא לא איכפת לן במאי דתניא בתוספתא דדלמא משבשתא היא ולא מיתניא בי רבי חייא ורבי אושעיא. וכן נראה לי דודאי פשטיה דאותה דוקא דסוגיין הכי מדאמרינן בפרק בתרא דמכילתין (דף פו:) עלה דמתני' נדרה אשתו וסבר שנדרה בתו וכו' לימרא דיניא אותה דוקא היא וכו' וקמה לן סוגיין הכי אם לא שתאמר דהכי דאותה דוקא לענין שידע מי נדרה לענין אותה לבדה ולו דוקא. וי"ל דהלכה דכי היכי דאינו מיפר לשתי נשיו כאחת הכי נמי אינו מקיים לשתיהן כאחת דהא בהיא סוגיא דלקמן משמע דכי היכי דאותה דכתיב בהפרה דוקא הכי נמי לה דכתיב בהקמה דוקא וכמו שהכתוב באותה סוגיא בסייעתא דשמיא: מתני'

אמר רבא ת"ש ושמע בעלה פרט לאשת חרש. והא דלא מייתי דבא ברייתא למיפשט בעיא קמייתא דרמי בר חמא דדוקא לאשת חרש מהו מעכב דלמא מיעבא הוא משום דדלמא תנא גופיה מפקיה ליה בתיתים דעלמא אי בעי שמיעה ומהדר דפשטיה ליה נקט: **בעל מהו שיפר לשתי נשיו בבת אחת.** הכי דמסיקנא ליה בתר בעיא דלעיל ומעייליה נקט: **אותה דוקא.** הא דכתיב ואם כיום שמוע אישה יניא לאותה מי דרשינן דוקא לאותה ולא חברתה לו לא דרשינן הכי: **אין משקין ב' סוטות באחת.** אין מניחין לעורה ב' נשים סוטות להשקיתן ביחד: **מפני שלבה גם בחברתה.** ומפני נאות חברתה לא תודה: **אלא משום שנאמר והשקה לבדה.** והשקה מפיק ה"א וכאילו כתיב והשקה אותה ודרשינן ולא לאותה וחברתה ולימא פלוגתא דתנאי היא:

מסורת הש"ס

(א) כ"ב פא: מכות יח: מנחות יח: קנ: קדושין כה. יבמות קד: חולין קג: נדה מו:. (ב) סוטה ח. [תוס' דנגעים פ"ח תוספתא סוטה פ"א]. (ג) [כתוס' דנגעים פ"ח הכי איתא רבי יהודה אומר וכו' אלא משום שנאמר והקריב אותה הכהן כמדבר ה' פכ"ו אמת הוא מקריב ואין מקריב שתים ע"כ וכן איתא בתוס' דסוטה פ"ח ודע דרמב"ם פ"ד מהל' סוטה כתב שנאמר והעמיד אותה הכהן ועל כרחך טעות נפל בספר הרמב"ם כי לא נמצא פסוק זה וכ"ל והקריב אותה הכהן]. (ד) [כ"ל תוספות].

תורה אור השלם

1. וְהִשְׁקָה אֶת הָאִשָּׁה אֶת מֵי הַמָּרִים הַמְאָרְרִים וּבָאוּ בָהּ הַמַּיִם הַמְאָרְרִים לְמָרִים:

במדבר ה כד

הגהות הב"ח

(ה) רש"י ד"ה וקפריך וכו' ליפר לה הוא הבעל ומשני סבר כל"ל והכ"ל: (ו) ר"ה שלבה וכו' ויש לה חברתה וכו' אמתה גם אני:

גליון הש"ם

גמ' שנאמר והשקה אותה. ע' סוטה דף ח. וכרש"י שם ד"ה לאותה:

פירוש הרא"ש

דאמר ליה לבי שמעינא הפר לה. כלומר הפר לה וכשאשון ואשמע נדריה תחול הפרתך למפרע: **לבי שמע ליפר לה.** מאחר שאין הפרה מועלת עד שישמע נדריה למה ל"ל לאפוטרופוס שיפר לה תחילה לכשישמע הבעל יפר לה: **סבר דלמא מטרידנא.** שמא כשאשמע נדרה אהיה עורך ויעבור היום ולא אפר לה: **חרש מהו שיפר לאשתו.** כתבו דקרא קאי שמדבר ואינו שומע דכתיב ואני כתרם לא יפתח פיו אבל חרש דרבנן גרמיה לא מלי מפקע נדר דאוריתא ועוד שנינו כשוטה: **בל הראוי לבילה אין בילה מעכבת בו** כו'. כפ' המנחות והנסכים (דף קנ:) תנן דהנודר מנחה של ס"ח עשרונים מביאים בשני כלים לפי שאין נבלים בכלי אחד יפה ופריך והתנן אם לא בלל כשר ומשני ר' זירא דהאי לבילה בעי שאינו ראוי לבילה כגון שאינו מקיים לשתיהן כאחת דהא בהיא מייתי דבא ברייתא למיפשט בעיא קמייתא דרמי בר חמא דדוקא לאשת חרש מהו מעכב הוא משום דדלמא תנא גופיה מפקיה ליה בתיתים דעלמא אי בעי שמיעה ומהדר דפשטיה ליה נקט: **בעל מהו שיפר לשתי נשיו בבת אחת.** הכי דמסיקנא ליה בתר בעיא דלעיל ומעייליה נקט: **אותה דוקא.** הא דכתיב ואם כיום שמוע אישה יניא לאותה מי דרשינן דוקא לאותה ולא חברתה לו לא דרשינן הכי: **אין משקין ב' סוטות באחת.** אין מניחין לעורה ב' נשים סוטות להשקיתן ביחד: **מפני שלבה גם בחברתה.** ומפני נאות חברתה לא תודה: **אלא משום שנאמר והשקה לבדה.** והשקה מפיק ה"א וכאילו כתיב והשקה אותה ודרשינן ולא לאותה וחברתה ולימא פלוגתא דתנאי היא:

עין משפט נר מצוה

לז א מיי' פי"ז מהל' מעשה קרבנות הל' ו: לח ב מיי' פי"ב מהל' נדרים הלכה יג סמג לאוין רמב טוש"ע י"ד סימן רלד סעיף כה: לט ג מיי' שם הלכה יד טוש"ע שם סעיף כט:

מ ד ה מיי' פי"ב מהלכות סוטה הלכה כ:

תוספות

ומשני לבי שמעינא הפר לה. כלו' הפר ותחול [הפרתך] כשאשון ממקום פלוני ואשמעם, דהפרתו מועלת בזה הענין, הלכך משני נמי שיפר לה. אחר שישוב יפר, ולמה לו לעשו' שליח: **מטרידנא. כשאשוב ולא אשמעם.** וכנזיר (יב:) פריך ליפר לה איהו, פי' כשיפגע יאמר כל נדרי' שתדורי מופרים דהא אוקימנא כר"מ, ומסיק תלמודא דילמא מתפלגא לו רחמנא, פי' נגמיעתא יהיה עכ' ויסכת מלהפר. והא לא קאי לה קאי ליפר מיד [ויאמר] כל נדרי' שתדורי מופרי, ל"ל כמאן שאינו רולה לבטל נדרי' כי אם משעה שיפגע ואילך, אבל לי קאי הא קאי יאמר לה כל נדרי' שתדורי (משאתפ) עד שלבוא הרי הן מופרי', ומ' לי לאפוטרופוס: **את"ל בעל מפר בלא שמיעה.** דכר שמיעה אין שמיעה מעכבת [בו], אבל חרש שמיעה מעכבת בו, כדר' זירא (דאמר) כל הראוי לבילה כו': **[ושמע] אישה פרט לאשת חרש.** פי' הקונט' ומדלא תמעטו אלא חרש [שמעינן דאינים דעלמא מיפר] אע"ג דלא שמע, וקס' ל"ב אמאי לא אייתי רבא נופיה לתפסטא בעיין דמפר בלא שמיעה (לעיל עב:), לכן נראה דאיכי לתרוי דשמע חרש פשיטא ליה לתנא אבל אחר איבעיא ליה, דהכי אמרי' בפ"ק דקידושי'. ר' אלעזר אומר: **בעל מהו שיפר לשתי נשיו.** ה"ה דבאב מלי לאיתיבו: **אותה דוקא.** ואם כיום שמוע אישה יניא אותה (במדבר ה): **מפני שלבה גם בחברתה.** ולא תדאג שונא מתוך המגילה נראותה שכן עשו לאבותיה: **לא משום השם.** לא מפני [טעם אל]: שנ' והשקה. מפיק ה"א, דמשמע דהשקה אותה ולא חברתה עמה:

כל הראוי לבילה. דקתני האומר הרי עלי ס"ח עשרונים, מביא ס' בכלי אחד ואחד בכלי אחד, ומפרש טעמא משום דקיש להו לרבנן דששים נבלות בכלי אחד אבל ס"ח אינן נבלות יפה, ומותבינן וכי אין נבלות מלי הרי והתנן אם לא בלל כשר, ומשני ר' זירא הראוי לבילה אין בילה מעכבת בו, ולפילו לא בלל כשר ושאין ראוי לבילה בילה מעכבת בו, דהאי לבילה בעינן, דלפשר להתקיים בה מצות מנחה (ובמות קה. וכרש"י קדושין כה. מכות יח: חולין פג. מנחות יח. קנ:) ופסולה הואיל ואי בעי לבלול לא מלי למבלל (זבח פו:) כלומר מה שאי אפשר לבלול מעכבת בו, דכיון דכתיב ויצק עליה שמן ונתה לבלול, דכתיב בלילה, ש"מ שלוה הקב"ה להביא מנחה שיהיו לקיים בה מצות בלילה, וכשהיא מביא ששים ואחד, מנחה כזו

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com

עג: נערה המאורסה פרק עשירי נדרים

מתני' הכוגרת שסתרה י"ב חדש. הא תרילתא לה לעיל בגמ' (דף ע:) בוגרת ושסתרתה י"ב חדש: **הואיל ובעלה חייב במזונותיה.** כדתנן בפ' אע"פ (כתובות נז.) דעותין לבתולה י"ב חדש ולאחר מכאן חייב במזונותיה כדתנן (שם) הגיע זמן ולא נשאו אוכלת משלו: **יפר.** לבדו בלא שותפותיה דאב: **וחכמים אומרים.** היינו רבי יהושע דהוא בר פלוגתיה דר"א בכל דוכתא: **עד שתכנס לרשותו.** עד שתכנס לחופה: **גמ' ר"א ומשנה ראשונה אמרו דבר אחד.** דכשהגיע זמנה ליגשא ולא נשאת כיון שחייב בעלה במזונותיה חשבינן לה כנשואה לקלת דברים ואע"פ שאינה בבית בעלה. ר"א הא דאמרן דאמר במתני' בעלה מיפר נדריה בלא שותפותיה דאב: **היכם אינו מאכיל בתרומה.** כדילפי' התם בפרק אע"פ (דף נח.) דקנין כספו אמר רחמנא[1] והאי קנין דאחיו: **עשאה ו' חדשים בפני הבעל.** שעברו עליה ו' חדש בחיי הבעל מאותן י"ב חדש שנתנו לה חכמים משעה שתכנס הבעל ליגשא: **ואפילו כולן בפני הבעל חסר יום אחד בפני היכם** כך היא עיקר הגירסא. ופרש"י ז"ל שם בפרק אע"פ דאפילו דוקא חסר יום אחד דאפי' כולן בפני הבעל אינה אוכלת בתרומה דכדי היכם מדמיא קנין כספו והאי קנין כספו אחיו הוא והאי דקתני חסר יום אחד דניחא ליה למיתני בלשה שלא אכלה כלל. ואין כן דעת ר"ת ז"ל אלא דוקא חסר יום א' אבל אם אכלתן כולן בפני הבעל אוכלת משל יבם דנהי דיבם אינו מאכיל מיהו לא מפסדא מידי מחמתיה והכי איתא בהדיא בירושלמי[2] הגיע זמן ולא נשאו או שמתו בעליהן אוכלות משלו ואוכלות בתרומה: **זו משנה ראשונה.** דס"ל דאשה אוכלת בתרומה קודם שתכנס לחופה: **כיצד דין שאחריהם אמרו אין אשה אוכלת בתרומה עד שתכנס לחופה.**

מתני' [6] בוגרת ששהתה י"ב חדש ואלמנה ל' יום ר' אליעזר אומר הואיל ובעלה חייב במזונותיה יפר וחכ"א [7]אין הבעל מיפר עד שתכנס לרשותו: **גמ'** אמר רבה ר"א ומשנה ראשונה אמרו דבר אחד דתנן [8]נותנין לבתולה י"ב חדש לפרנס עצמה [9]הגיע י"ב חדש אוכלת משלו ואוכלת בתרומה [10]אבל היבם אינו מאכיל בתרומה עשתה ששה חדשים בפני הבעל וששה חדשים בפני היבם ואפילו כולן בפני הבעל חסר יום א' או כולן בפני היבם חסר יום א' אינה אוכלת בתרומה זו משנה ראשונה ב"ד של אחריהם אמרו [11]אין האשה אוכלת בתרומה עד שתכנס לחופה א"ל אביי דלמא לא היא עד כאן לא קא אשמעינן משנה ראשונה אלא למיכל בתרומה דרבנן אבל נדרים דאורייתא אימא לא ועד כאן לא שמעת ליה לר' אליעזר אלא גבי נדרים [12]כדרב פנחס משמיה דרבא דאמר כל הנודרת על דעת בעלה היא נודרת אבל תרומה אפילו מדרבנן נמי לא אכלה: מתני'

מתני' הכוגרת. והנערה ששהתה י"ב חדש ואלמנה ל' יום: **הואיל ובעלה חייב במזונותיה.** כדלמרינן במס' כתובות כפ' אע"פ [3] נותנין לבתולה י"ב חדש משתבעה הבעל לפרנס את עצמה וכשם שנותנים לאשה כך נותנים לאיש לפרנס את עצמו הגיע זמן ולא נישאו אוכלת משלו וכו' [4] ובוגרת נותנין ל' יום כאלמנה: **ר"א אומר יפר.** כדאמר לקמן כל הנודרת על דעת בעלה נודרת: **אין הבעל מיפר.** ימידי עד שתכנס לרשותו: **גמ'** **משנה ראשונה.** כפרק אע"פ: **היכם אינו מאכיל.** לשומרת יבם מן האירוסין: **עשאה ששה חדשים.** שהיתה ארוסה לראשון ו' חדשים ולפני היכם ששה דהייגו י"ב חדש שנותנין לבתולה לפרנס את עצמה: **ואפילו.** עשתה כולן י"ב חודש לפני הבעל וחסר יום אחד אחרון לפני היכם אינו מאכילה בתרומה הא עשתה כולן י"ב חודש לפני הראשון ונפלה לפני היכם האיל וכבר חייב הבעל במזונותיה מאכילה יבם בתרומה אף ע"פ שלא הכניסה בכנוסה דמיא. וה"ג אמר ר"א האיל ובעלה חייב במזונותיה יפר: **כ"ד של אחריהן אמרו אין האשה אוכלת בתרומה כו'.** והתס[1] מפ' טעמא שמא ימצאו לה כוס בבית אביה ותשקה את אחותה: **אלא בתרומה דרבנן.** בזמן הזה דלא הוי אלא מדרבנן. אי נמי בתרומה דרבנן כגון עניין שאינו נקוב ופירות שנכנסו מת"ל: **אבל נדרים דאורייתא.** התם קא אמרי דבאינו מיפר: **וע"כ לא שמעת ליה לר"א אלא גבי נדרים.** דהיינו טעמא דמשנתחייב (2) יפר משום דרב פנחס וכו' והייגו לאחר שנתחייב במזונותיה אבל לגבי תרומה דיבם לא מבעיא בתרומה דאורייתא דלא אכלה אפי' עשתה י"ב בפני הבעל אלא אפילו בעניין שאינו נקוב דתרומה דרבנן לא אכלה:

מתני'

ומפרשי התם טעמייהו [5]אי משום קימפון כלומר שמא ימצא בה מום ונמצא מקחו מקח טעות אי משום שמא תשקה כוס של תרומה לאחיה ולאחותה. והא דאייתי הך סיפא ולא אייתי רישא דמתני' דקתני בהדיא נותנין לבתולה י"ב חדש ולאלמנה ל' הגיע זמן ולא נשאו אוכלות משלו ואוכלות בתרומה משום דהך סיפא מפרשה טפי הי משנה ראשונה והי משנה אחרונה. ואיכא נמחי דכתיבא בהו כולה מתני'. אלמא משנה ראשונה ס"ל כר"א דמכיון שבעלה חייב במזונותיה הרי היא קלת ברשות בעלה דמש"ה אוכלת בתרומה. דקס"ד השתא דאי לאו דמשנה ראשונה ס"ל כר"א אף על גב דאיסור תרומה באחרוסה ליתיה אלא מדרבנן דגזור אי משום שמא תשקה כוס של תרומה לאחיה ולאחותה אפ"ה אי לאו דבמידי דאורייתא קיימא ברשות בעלה כר"א לתרומה נמי אע"ג דמדרבנן היא לא אוקמוה ברשותיה דחכמים עשו חזוק לדבריהם כשל תורה: **אמר ליה אביי ודלמא לא היא עד כאן לא אשמעינן משנה ראשונה אלא למיכל בתרומה דרבנן.** משום דכיון דמדינא אחרוסה אוכלת בתרומה ורבנן הוא דגזור אי משום שמא תשקה כל שחייב במזונותיה ליכא למיחש להכי ושרי דמשום קימפון ליכא דמקמי דהיכא דה"ל מזונות בדיק לה ע"י קרובות כי היכי דלא ליסדי זוזיה בכדי ובדיקת חוץ שמה בדיקה ומשום שמא תשקה נמי ליכא דכיון דאיכא מפרנס לה דוכתא מייחד לה אכל נדרים דמדאורייתא אין אדום מיפר אפי' לאחר שנתחייב במזונותיה אימא לך דלא מלי מיפר בלא שותפותיה דאב: **ועד כאן לא שמעת ליה לר"א אלא גבי נדרים.** ולא משום דחשיב לה כנשואה אלא כדרב פנחס דאמר כל הנודרת על דעת בעלה היא נודרת אבל בתרומה אפי' דרבנן לא אכלה דאיכא למימר דהכי נמי דהוא מפרנס לה איכא למיחש משום קימפון דקסבר נדיקת חוץ לא שמה בדיקה ולשמא תשקה נמי איכא למיחש דלאו דוכתא מייחד לה: **והא דאמר דטעמא דר"א כדרב פנחס** דרבנן לית להו דרב פנחס דהא מסקי' בגדה בפרק יולא דופן (דף מו.) בקטנה שהשיאוה אמה ואחיה דבעלה מיפר נדריה דאע"ג דנדריה תיילי מדאורייתא דהא קיימא לן דמופלא סמוך לאיש מדאורייתא כדאיתא התם ונשואי קטנה ליתנהו אלא מדרבנן אפ"ה אחו נשואי דרבנן ומבטלי נדרים דאורייתא מדרב פנחס אלמא רבנן נמי מודו בה אלא דבהא פליגי ר"א סבר כיון דאיתו דאיכא מפרנס לה אינה [נודרת] אלא על דעתו ורבנן סברי מי לא מודית לן דאילו מפרנס לה אחר לא נדרה לה על דעתיה כי מפרנס לה אדום נמי לא על דעתיה היא נודרת עד שתכנס לחופה ומיהו מכיון שנכנסה לחופה אפי' בחופה דרבנן סקטנה שהשיאוה אמה ואחיה מודו רבנן שעל דעתו היא נודרת ומש"ה אתו נשואין דרבנן ומבטלין נדרא דאורייתא וכדכתיבנא: **ואיבא דילפי** מהכא דמי שנדר על דעת חבירו ה"ז יכול להמיר נדרו אלא ע"פ חכם כי היכי דאמרינן הכא דמש"ה מלי בעל לאודויה להפר משום דנדרה על דעתיה במפרש נמי על דעת חבירו מלי מפר אלא גרע מפרש דחבירו מסתם דבעל דהייגו טעמא הכא והתם משום דכנדר על תנאי דמי. וזו אלגלי שגגת הוראה דהא אף ע"ג דאמר דעל דעת בעלה היא נודרת אפ"ה צריך בעל שיפר לה בתוחו לשון שקבלה לה מורה וגזירת הכתוב הוא ומש"ה אין כל הלשונות שוין בו וכדאמר לקמן (דף עז:) ואי אמרת דבנדר על דעת חבירו נמי אידך מלי מיפר משום דכנדר על תנאי דמי הרי אמרת של בעל ואחר רחוי שתהא נאמרת בכל לשון אלא ודאי רב פנחס ה"ק נהי דהפרה דבעל גזרת הכתוב היא מיהו מש"ה זכתה תורה לבעל בהפרת נדריה משום דעל דעת בעלה היא נודרת הלכך כל שהיא נודרת על דעתו חיילא הך גזירת הכתוב דאמר רחמנא אבל נודר על דעת חבירו דלא חדית ביה רחמנא מידי ודאי לא מלי מיפר מיהו איכא דאמרי בהדיא דאמרי נודר אם תבריא לאמרי ליה ואינו צריך לשון מיוחד אלא כל איכא

עין משפט נר מצוה

מא א מיי' פי"ח מהלי' נדרים הלכה ח סמג לאוין רמב טוש"ע י"ד סימן רלד סעיף ב ופעיף ה:

מב ב מיי' פ"י מהלי' אישות הלכה יז סמג עשין מה טוש"ע אה"ע סי' ט סעיף ג:

מג ג מיי' שם הלכי יט טוש"ע אה"ע שם סעיף ג:

מד ד מיי' פ"מ מהלי' תרומות הלכה ה:

מה ה מיי' שם הלכה ז ופ"י הלכה ג:

תוספות

מתני' בוגרת ששהתה י"ב חדש היא"ל [ובעלה] חייב במזונותיה. כתנן לוקלי מקלי: הגיע זמן ולא נשאו: [והכבר אי] [אין הבעל מיפר]. כהגעת זמן עד שתכנס לחופה: גמ' א' רבה ר"א. דלא בעל מפר בהגעת זמן: ומשנה ראשונה. דלית לה דאוכלת בתרומה בהגעת זמן: דתנן בר. מלי לאתויי בהדיא מהא דתנן (שם) הגיע זמן ולא נשאו אוכלי' משלו ואוכלות בתרומה: היבם אינו מאכיל בתרומה. ואפי' הגיע זמן בפני הבעל ומת אינו מאכילה בתרומה בעודה שומרת יבם. כדדרשי' התם (כתובות נח.) קנין כספו לי' דתמנו' (ויקרא כב) והאי קנין דאחיו הוא: **או אפי' בולן בפני הבעל ואחד בפני היבם.** אע"ג דרוב בפני הבעל סוף סוף לא נתחייב אחיו, אינה אוכלת משמת דקנין כספו מקנו ליה. וקס' ולימני כולם בפני הבעל. ומיהו רש"י (כתובות נ. ד"ה עשאה) ודאי כולן בפני הבעל הוה אכלה מיהא אחיו, ומיתא ליה למיתני יומא דלא אכלה כלל. ותוספ. ור"ת מפ' (שי' שם נח. פוס' ד"ה ואפילו) דאם הגיע זמן בפני הבעל אוכלת בפני היבם, והיבם אינו מאכיל מידי בלא הגיע זמן, דמשנה ראשונה אינה לה ביבם בוודאי אינו מאכיל אבל הבעל נופיה מאכיל: ב"ה שלאחריהן אמרו אינה אוכלת עד שתכנס לחופה: אלא למיכל בתרומה דרבנן. פי' דמן התורה קודם הגעת זמן אכלה, דדבר תורה ארוסה בת ישראל אוכלת בתרומה, דבת קנין כספו הוא, ולכך מקלינן למיכל בתרומה דל"ל משם לאסור, אלא דרבנן הוא דגזרו ובהגיע לא גזרו, כדמפ' פ' אע"פ (כתובות נז:): אבל נדרים דאורייתא. כלומ' דמן התור' אינה ובעלה, לא שייכן בהגעת זמן לבעל נדרה לאסר נדריה: כל הנודרת על דעת בעלה נודרת. הואיל וחייב במזונותיה. (ויהי כמפרשת אם) לא יניח אותה לישב: אבל בתרומה. אפי' נמי ליכא משם אלא דרבנן, לא אכלה, כמו משנה אחרונה:

מסורת הש"ס

א) לעיל ע: כתובות נז:. **ב)** כתובות מ., **ג)** כתובות נ:. מח: ע:, **ד)** יומא כט: נדה מו: נזיר פג: שבת מו: [לקמן עד.], **ה)** [דף מ.], **ו)** [כתובות נז:], **ז)** [ויקרא כב], **ח)** [כתובות פ"ה ה"ג],

---

הגהות הב"ח

(א) משנה הבוגרת ששהתה: **(ב)** רש"י ד"ה הואיל וכו' ולבוגרת נותנין: **(ג)** ד"ה ומ"כ לא וכו' דמשנתחייב במזונותיה דיפר משום וכו' י"ב חדש כפני:

גליון הש"ם

בהר"ן ד"ה ב"ד שאח"ר. **אי** משום פיקפוק בו'. תמיה לי הא מבואר בסוגיית דכתובות דלכ"ע טעמא דמשנה אחרונה משום פיקפוק ופליגי רק בטעמא דמשנה ראשונה אי משום פיקפוק או משום שמא תשקה:

מוסף רש"י

הואיל ובעלה חייב במזונותיה יפר. נדריה בלא שיתפות דאב (כתובות נ:) דכמאן שנכנסה כרשותו דמי (לעיל ע.). **נותנין לבתולה י"ב חדש.** דלכ"ע לחופה מיום שתבעה הבעל לאחר שקידשה. להכירה על עסקי חופה להכין תכשיטיה, לפרנס עצמה. (כתובות נז.). אוכלת משלו. שהבעל חייב במזונות אשתו מתקנת כ"ד (שם נ:). ואוכלת בתרומה. אם כהן הוא והיא בת ישראל, שהכהן מאכיל את אשתו תרומה כדליף מיכהן כי יקנה נפש (שם נח:) שמשעה שקידשה אוכלת בתרומה מן התורה ורבנן גזור עד השתא (שם נז.).

פירוש הרא"ש

ר"א ומשנה ראשונה אמרו דבר אחד. דתניא ליה ככנוסה משעה שחייב במזונותיה לר"א לענין הפרת נדריה ולמשנה ראשונה לענין אכילת תרומה מלי מלאתויי מהא דתנן הגיע זמן ולא נשאו אוכלות משלו ואוכלות בתרומה: **אין היבם מאכיל בתרומה.** אפי' הגיע זמן נמי הבעל ומת אין היבם מאכילה בתרומה כדאמרינן בכתובות (דף נח.) קנין כספו דאמר רחמנא קנין דאחיו הוא: **חסר יום אי בני היבם.** וכ"ה כולם בפני הבעל אלא שהי היתה אוכלת בחיי הבעל ועתה ליה לאימתי ביומה דלא אכלה כלל: **אלא למיכל בתרומה דרבנן.** הא דאמר במשנה ראשונה דבהגעת זמן אוכלת בתרומה משום דכיון שהאשה נזונית משל בעלה אינה נודרת אלא לפי דעתו וכאילו פירשה אם לא יהא נדר הלכך נקל תשכיח לה בכנוסה לענין הפרת נדרים כיון דניחותא משלו אבל בתרומה אע"ג דליכא אלא איסורא דרבנן לא תשיב לה בכנוסה:

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com